

تزئینات خانه‌های قاجاری

(شهر ساری)

مژگان شیرزادی مرگاو

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	1	شیرزادی مرگاو، مژگان، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	2	تزئینات خانه‌های قاجاری (شهر ساری) / مژگان شیرزادی مرگاو؛ ویراستار سیده راحیل موسوی.
مشخصات نشر	3	نوشهر: ناسنگ، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	4	۱۲۸ ص:؛ مصور (بخشی رنگی) ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	5	۹۷۸-۶۲۲-۶۶۸۸-۰۶۲
وضعیت فهرست‌نویسی	6	فیبیا
موضوع	7	معماری تزئینی - ایران
موضوع	8	Decoration and ornament, Architectural - Iran
موضوع	9	معماری - ایران - قرن ۱۳ ق.
موضوع	10	Architecture - Iran - 19th century
دع	11	معماری - ایران - ساری
موضوع	12	Architecture - Iran - Sari
شناسه افزودن	13	موسوی، سیده راحیل، ۱۳۶۹ -، ویراستار
زده‌بندی مره	14	۳۵۷۲۸۸
زده‌بندی دیویی	15	۹۵۵/۷۲۹
شماره	16	۷۲۷۱۷۹۴

www.nasangpub.com

اثر: تزئینات خانه‌های قاجاری (شهر ساری)

نویسنده: مژگان شیرزادی مرگاو

طراح جلد: آویده یزدانی

صفحه‌آرا: واحد تولید ناسنگ

چاپ اول: پاییز ۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸۶۲۲۶۶۸۸۰۶۲

قیمت: ۳۰ هزار تومان

نشانی دفتر انتشارات: مازندران، نوشهر، دهنو، خیابان گلزار، خیابان شاهد، پلاک ۲۷

تلفکس: ۰۱۱۵۲۱۴۴۳۶۱ شماره تماس جهت مشاوره: ۰۹۱۱۹۹۳۳۷۶۱

ایمیل: nashr.nasang@gmail.com

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	معماری خانه‌های ایرانی
۱۳.....	معماری در ایران باستان
۱۴.....	اصول معماری ایرانی
۲۰.....	شکل خانه‌های نخستین
۲۳.....	آرایش و تزئینات
۲۵.....	پیوند بین معماری و آرایه‌ها را به دو گونه می‌توان توصیف کرد
۲۶.....	تحولات و تغییرات
۲۸.....	معماری دوره قاجار
۳۱.....	خانه‌های مسکونی قاجار
۳۹.....	چند تفاوت مهم خانه قاجاری با خانه پیش از آن
۴۰.....	نمونه‌ی خانه‌های مسکونی قاجار در تهران
۴۱.....	خانه ۱
۴۵.....	خانه ۲
۴۷.....	خانه ۳
۵۱.....	خانه ۴
۵۵.....	بافت‌های تاریخی ساری و تزئینات وابسته به معماری آن
۵۸.....	موقعیت شهر ساری
۵۸.....	بنیاد ساری
۶۱.....	بررسی وضع موجود بافت کهن شهر ساری
۶۲.....	دوره‌ی تاریخی و کهن تا زمان صفویه
۶۳.....	بناهای تاریخی شهر ساری

۶۴	برج ساعت، نماد شهر ساری
۶۵	تزئینات وابسته به معماری ساری
۶۸	آجرکاری
۷۲	بندکشی
۷۴	گچ‌بری
۷۵	کشیه‌نگاری
۷۷	تزئینات پنبی
۷۹	آیندکاری
۸۱	خانه‌های دوره قاجار ساری، و تزئینات وابسته آن
۸۱	ویژگی تزئینات خانه‌های تاریخی قاجار شهر ساری
۸۳	بررسی خانه‌های تاریخی محله آب‌انبار نو
۸۴	خانه‌ی منوچهر خان کلبادی
۹۰	خانه‌ی میرگتی
۹۱	خانه‌ی رمدانی
۹۳	خانه‌ی فاضلی
۹۶	خانه‌ی صادقیان
۹۸	خانه‌ی ناظری
۱۰۰	خانه‌ی حسین خان سالار کلبادی
۱۰۱	خانه‌ی کیومرثی و خانه‌ی پنبه چی
۱۰۲	خانه‌ی دکتر اخوتیان و خانه‌ی تزارومی
۱۰۳	خانه‌ی سردار جلیل (محله بهرام اثر)
۱۰۶	خانه‌ی شریف العلماء خاوری
۱۰۶	خانه‌ی سازمانی اداره دارایی
۱۰۸	خانه‌ی آیت‌الله امامی (محله چنارین)

۱۰۹.....	خانه‌ی تخریب‌شده‌ی تاکامی (محلّه میر مشهد)
۱۱۰.....	خانه‌ی معیری (محلّه نعلبندان)
۱۱۱.....	ورودی خانه‌های دوره قاجار ساری
۱۱۱.....	ورودی خانه‌ی کلبادی در محلّه‌ی آب انبارنو
۱۱۳.....	ورودی خانه‌ی رمدانی
۱۱۴.....	ورودی خانه‌ی سرهنگ خان کلبادی
۱۱۶.....	ورودی خانه‌ی کیومرثی
۱۱۸.....	ورودی خانه‌ی تاریخی در محلّه‌ی نعلبندان
۱۲۰.....	سخن آخر
۱۲۷.....	منابع

مقدمه

شهر ساری با قدمتی کهن از دوره پیش از اسلام تقریباً تا به امروز یکی از مراکز توسعه‌ی مازندران بوده است و در دوره‌ی آقا محمدخان قاجار ساری اهمیتی ویژه یافت.

معماری و بارزترین جلوه‌های فرهنگ هر قوم و دوره تاریخی و نمایشگر محیط زیست آدمی است. در طول تاریخ با رشد هنر معماری، ساختمان سازی علاوه بر تأمین سرپناه برای آسایش و شرایط مطلوب زندگی، نیازهای روانی را نیز پاسخگو بوده؛ در این میان «خانه» به عنوان مهم‌ترین گونه‌ی معماری در ارتباط با زندگی انسان در تمامی فرهنگ‌ها عناصر مشترکی داشته است. یکی از آن‌ها سردر و تزئینات آن بوده است. پیرنیا در کتاب «معماری اسلامی» در خصوص سردر نوشته است: «در اغلب خانه‌ها به خصوص خانه‌های مجلل دارای سردر یا درگاه بوده‌اند. معمولاً دیوارهای بیرونی گاه به صورت مجلی و فقط سردر مجلل ساخته می‌شده است» (پیرنیا، ۱۳۸۴: ۱۵۹).

ساری به عنوان مرکز استان مازندران، محل سکونت اشخاص حقیقی و حکومتی مهمی مانند ملاکین، اعیان، اشراف، بعضی شاهزادگان و نمایندگان بوده است. بارزترین خانه‌های تاریخی را می‌توان در محله‌های مهم و مرکزی شهر که منسوب به این اشخاص است مشاهده کرد که محله آب‌انبار نو (نواآمبار)، چنارین و بهرام‌آثر از این دسته می‌باشند.